

מדוע ירדו אנשי הגולן לפוצץ את הגדה?

שם הרי גולן

מאז קום המדינה ועד היום נטושה בישראל מחלוקת על נושא קיומי מרכזי: האם אחדות העולם הערבי, טובה ליהודים או רעה ליהודים?

הרוב העצום, מרוד כנגדו רובו ומנחם בגין ועד יצחק שמיר ושימרון פרס, אמר תמיד: זה רע ליהודים. כי כל עוד העולם הערבי מפולג, אין הוא מסוגל לסכן את קיום ישראל.

ממזל עמוד תמיד קומץ קטן ובו נחום גולדמן וגם אני — שאמר: להיפך, זה טוב ליהודים: כי כל עוד העולם הערבי מפולג, אין הוא מסוגל לעשות שלום עם ישראל.

שתי התיוות הוכחו בינתיים כנכונות: מאז 1948 ועד היום לא היה העולם הערבי מסוגל להתאחד ולגייס את כל כוחותיו במלחמה בישראל. זה הבטיח מראש את ניצחונותינו.

ואילו קמפודוויד הוכיח כי בהעדר אחדות כל-ערכית לא יתכן שלום-אמת גם עם חלק מן העולם הערבי.

למראית-עין: תיקו.

אך למעשה אין כאן ויכוח בין שתי תיוות הפוכות. הוויכוח אינו על התשובה, אלא על השאלה עצמה. מהי נקודת-המוצא? יש המאמינים במלחמת-נצח בינינו ובין הערבים. מבחינה זו אין הבדל אמיתי בין אריאל שרון ושימרון פרס, רפאל איתן או יצחק רבין. אלה מוכרחים להתנגד לאחדות ערבית בכל מחיר ובכל מצב.

ויש המאמינים כמזנוי, שהשלום אפשרי ודרוש לקיום ישראל. אלה מוכרחים להגיע למסקנה כי שלום זה צריך לכלול את סוריה — גם אם במרכזו תעמוד ההתפייסות ההיסטורית בין ישראל ופלסטין.

דוע? מפני שסוריה קיימת. מפני שיש לה יכולת רבה כעושה-רעות. מפני שהיא מסוגלת להפריע מאוד להנהגת אש"ף בנקיטת קו ברור וחרמשמעי לקראת השלום. מפני שהיא יכולה להיעזר בכרית-המועצות, כל עוד זו חוששת שהשלום יפגע באינטרסים שלה. מפני שהיריבות ההיסטורית בין דמשק וקאהיר וגם בין דמשק ובגדאד, תשכש את המהלכים.

מיקומה של סוריה במרחב השמימי מקנה לה את האפשרות למנוע שלום-אמת — וכך זה כבר היה לפני 2600 שנה ויותר. נא לעיין בספר מלכים. מי שרוצה בשלום-אמת, שלום יציב וכריטימא, מוכרח לכלול בו את סוריה.

משמע: הוא מוכרח להחזיר לסוריה את רמת-הגולן.

דמה לי שאין מי שמיטיב להבין זאת כמו המתנחלים ברמת-הגולן עצמה. בכלל, מכמה בחינות מיטיב מחנה-המילחמה לקרוא את המפה, בניגוד לרבים וטובים המתיימרים להשתייך למחנה-השלום.

אבירי-הסיפוח יודעים, כי לא יתכן שלום בלי החזרת כל השטחים שנכבשו ב-1967 — ועל כן הם מתנגדים לשלום. הם גם מבנים שאין טעם להתנגד לשלום בשלב הסופי, ויש לחבל בו עוד לפני שנעשה הצעד הראשון לקראתו.

זוהי המטרה האמיתית של מחתרת-המחבלים, שהתגלתה בהתנחלויות.

כל מעשיהם של "המתנחלים" (לפי הגדרת סילבי קשת) היו הגיוניים בהחלט. מי שרוצה להחזיק בשטחים לנצח, מוכרח להיות מעוניין במלחמת-נצח.

הניסיון לרצוח את ראשי-הערים בא למנוע את התגבשותה של מנהיגות לאומית-פלסטינית מתונה, המסוגלת לעשות שלום עם ישראל. על כל מצדיק אותה הדוקטור סטריינג'לאב מס' 2, הוא יובל נאמן. (מס' 1 הוא משה ארנס, אך זה מתוחכם מדי מכדי להגיד דברים כאלה בגלוי.)

השמרת מיסגרי אל-אקצה וכיפת-הסלע על הרהיבת — מיבצע שתוכנן על-ידי הטוריסטים, שלא הספיקו לבצעו — היתה מחסלת לנצח כל אפשרות של שלום בין ישראל ומיליארד מוסלמים בעולם. הוא היה גורם לג'יהאד, כמו זה ששם קץ לממלכת-הצלבנים.

זה מטורף — אך יש שיטה בטירוף הזה, וגם הגיוני.

שום-כך אין כל תימה בכך שבין החשודים בהשתייכות למחתרת-המתחבלים בולטים דווקא אנשי רמת-הגולן. אפשר היה לשאול: מה להם בכל אלה? הרי רמת-הגולן כבר סופחה רשמית למדינת-ישראל. למה להם להתעסק בעיסקי-טורו בחברון, ברמאללה ובשכם, שהם עדיין "שטחים מוחזקים" מבחינת החוק?

התשובה היא פשוטה והגיונית: מתנחלי הגולן יודעים שחוקי-הגולן ערכו כקליפת-השום. הם מרגישים זאת בעצמותיהם. כל ההתנחלויות שלהם מותקנות, למעשה, על גלגלים.

כאשר יחליט עשי-ישראל שהוא רוצה בשלום, וכי המחיר הנדרש נופל לאיך-שיעור מיתרונות השלום למען עתיד המדינה וביטחונה, יתפכו כל השטחים הכבושים אסימטרית כמישק. רמת-הגולן לא תהיה, אלא אסימון אחד מני אחרים.

לכן יוצאים מנהיגי ההתנחלויות בגולן לסוצין את כיפת-הסלע. הם רוצים לסוצין, בין השאר, את השלום עם סוריה.

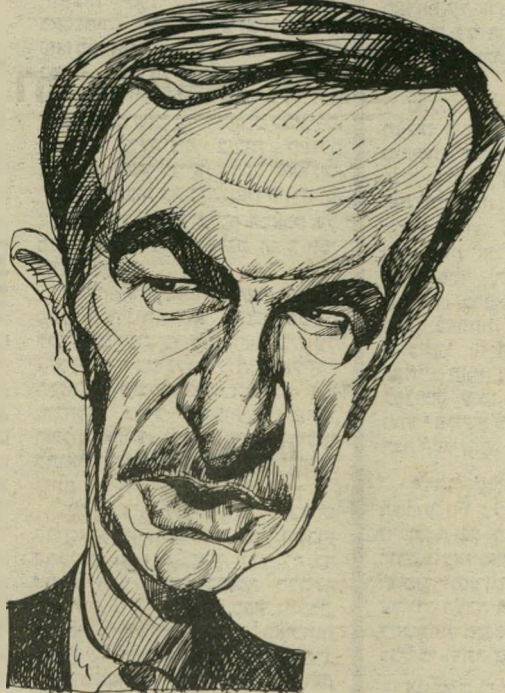
בסוריה קיימת כיום דיקטטורה נוקשה של הכת העלאוויית, הנשענת על הצבא ומפלגת-אלי-בעת' (התחיה). העלאוויים הם כת שיעית נפרדת (על שם עלי, התנו של מוחמד, שנאבק על ירושת הנביא). הם מהווים כ-12% של האוכלוסיה (ויש אומרים: 7% בלבד), ומרוכזים בעיקר מצפון לטריפולי, באזור החוף.

בעת מחזיקים העלאוויים בכל עמדות המפתח. מצביה-המילחמה עוזר להם בכך. הרבה יותר קל לקיים מישטר דיקטטורי במצב של חירום לאומי, מאשר במצב של שלום ורגיעה.

סוריה היא מדינה רעועה, חלשה, עניה, מפולגת מאוד. המלחמה היא, כיום, התעשייה העיקרית שלה. כמדינת-העצמות העיקרית, המגינה על העולם הערבי כולו מפני ההתפשטות הישראלית, היא מקבלת סכומי-ענק מסעודיה וממדינות-הנפט האחרות. יש לה השפעה הרבה מעבר לממדיה, בזירה הערבית והעולמית.

מדי פעם מאיימת ממשלת-ישראל על סוריה, מרכות כוחות בקורה-עצמות ומזכירה לה שתותחי צה"ל נמצאים בלבנון במרחק של 25 קילומטרים מדמשק.

זהו חלק מן השיטטום הישראלי. כל הצהרה כזאת וכל מעשה כזה משרתים את המישטר הסורי.

אסד: מי מכר את קונייטרה?

אם יפתחו מחר תותחי-צה"ל בפגזה ויהרגו אלף בני-אדם בדמשק, ייצא המישטר הסורי נשכר מכך. ההרוגים יהיו סונים, והמעשה יזכר את האומה המפולגת סביב הדיקטטורה.

הרבה יחידה העלול להפחיד את המישטר הסורי הוא פעילות מחתרתית של כוחות עויינים מבית, כגון האחים המוסלמים. ואילו כל פעולה ישראלית — מתח"ח, חיסום הגבול, פעולה מוגבלת ואף מלחמה גדולה — תשרת בסופו של דבר את חאפז' אל-אסד ויורשיו, אם אלה יהיו עלאווים.

אין פירוש הדבר שדמשק מתנגדת עקרונית לשלום, ושאינה מסוגלת לעשות שלום.

חאפז' אל-אסד היה מן הראשונים בעולם הערבי שקיבלו את החלטת מועצת-הביטחון 242. למרות כל הרטוריקה הקיצונית שלו ושל דובריו, נאמר חדי-משמעותי שהוא מוכן לשלום על פי גבולות 1967, החזרת הגולן ופיתרון הבעיה הפלסטינית.

גם נסיונו של אסד לחסל את ההנהגה המתונה של אש"ף, כראשות יאסר ערפאת, אינה נובעת מהתנגדות עקרונית לשלום. הוא חושש שערפאת, כמו סאדאת, יעשה בכוא היום שלום נפרד עם ישראל ויקים את המדינה הפלסטינית, ושאו תישאר סוריה לברה, בלי כל יכולת לקבל בחזרה את הגולן. לכן הוא מנסה להשליט את סוכניו שלו בהנהגת אש"ף.

מבחינת אסד ויורשיו, ההיגרעות הכיבוש בשלום נופלות מן ההישג הכביר, שיהיה כרוך בהחזרת הגולן לחיק אימו הסורית. השלום עם ישראל אפשרי. השאלה היא: האם הוא רצוי?

כשיא המערכה ברמת-הגולן, בינוי 1967, הודיע רדיו דמשק כי קונייטרה נפלה.

זה היה מפתיע, כי באותה שעה היו בוחות-צה"ל עדיין רחוקים מעיר זו, בירת-הגולן. היא נכבשה רק בעבר 48 שעות.

בסערת-הקרב יכולות לקרות טעויות כאלה. יודעי-דבר בדמשק סבורים כי היריעה הנופצה על-ידי חיילים סוריים, שברחו מאזור קונייטרה, ושהמציאו את הסיפור כדי להצדיק את בריחתם. אנשי-הרדיו שמעו, האמינו ושידרו.

אולם הסבר פשוט זה לא התקבל את רעת ההמונים בימים ובחודשים שלאחר הכיבוש.

כפי שמקובל במיקרים כאלה, נולדה מייד תיאוריה של מזימה.

שרה-ביטחון הסורי היה, באותם הימים, חאפז' אל-אסד. האצבע המאשימה של המזימה סוריה הונתה אליו. "אסד מכר את הגולן ליהודים!" ששטה השמועה בדמשק. "הוא קיבל בשביל זה הרבה כסף!" ומכיוון שהמוני דמשק הם בני העדה הסוניית, בעוד שאסד הוא בן העדה העלאוויית, נקלטה השמועה חישימה.

סיפור זה, שסופר לי על-ידי ריפלוט ערבי בכיר ששהה אז בדמשק, שופך אור על אחת מעובדות-היסוד הפוליטיות ביחסי ישראל-סוריה:

חאפז' אל-אסד לא יוותר לעולם על הגולן.

לגביו, נפילת הגולן היא טראומה. הוא לא השתחרר ממנה עד היום. הוא לא שכח את השמועה המכוערת, שעשתה לה כנפיים ברחבי סוריה. הוא לא שכח שהוא היה שרה-ביטחון בשעה שהגולן הסורי נפל בידי היהודים.

מי שסבור כי ניתן להשיג שלום או הסדר עם סוריה מבלי לוותר על הגולן — ושמעתי דברים כאלה גם מפי אנשים המתיימרים להיות אנשי-שלום — אינו יודע על מה הוא מדבר.

אילו היתה זאת רק טראומה של איש אחד, ניאח. אדם כא והולך. אבל הטראומה האישית של חאפז' אל-אסד היא חלק מן הטראומה הלאומית של סוריה.

ראינו כיצד נלחם אנוור אל-סאדאת על כל שעל של אדמת-סיני. הוא לא היה מוכן לוותר אף על מילימטר אחד, והצהיר על כך פעמים רבות. אלמלא הובטח לו מראש על-ידי משה דיין, בשם מנחם בגין, כי ישראל מוכנה להחזיר את סיני כולה, עד לאבן הגבול האחרונה, לא היה סאדאת מגיע בכלל לירושלים.

ונהו — סיני צורפה למצריים סופית רק ב-1966. היא כמעט ריקה מאדם. הקטע שעליו היתה נטושה המריבה — "פיתחת רפיח" — היתה ריקה לגמרי, מלבד כמה שבטים נודדים.

ובכל זאת, אנוור אל-סאדאת, שרצה בשלום והאמין בו, לא היה מוכן לוותר. יורשיו אינם מוכנים לוותר על פינה קטנה ליד אילת, אזור טאבה, מפני שגילו אבן-גבול ישנה בין טאבה ואילת.

ישראלים, המתקשים להבין התעקשות זו, צריכים רק להעלות בדמיונם איך היו מרגישים הם אילו היה המצב הפוך: אילו תבעו המצרים, כתנאי לשלום, שישראל תוותר על אזור כרם-שלום, שלא לרבר על אילת. האם היה נמצא ישראלי אחד שהיה מסכים לכך?

כל זה נכון. פי כמה וכמה לגבי רמת-הגולן.

זוהי אודמת-סוריה מימי-ימימה. לא זה בלבד שלא היתה ריקה, אלא שהיתה מיושבת בצפיפות. מאות אלפי הפליטים ברמת-הגולן נמצאים בסוריה ומהווים תיכורת יומיומית להשפלה ולעול.

כל מתנחל יהודי ברמת-הגולן יושב על אדמתו של סוריה, שגורש משם. הסורי הזה חי וקיים בסוריה. איוולת היא לחשוב כי העם הסורי — עם גא מאוד, הרואה את עצמו מדורידורות כלב האומה הערבית — ישלים עם ההשפלה ועם העול.

כבר אמרנו זאת ביום שהכנסת קיבלה, בהתקפה היסטורית של טימטום אטום — את חוקי-הגולן. זה לא היה חוק לסיוח-הגולן, אלא חוק למניעת-השלום.

אן מזדקרות שתי שאלות מרכזיות: האם בכלל יתכן שלום עם סוריה? האם שלום עם סוריה רצוי ונחוץ?

הבה ננסה להשיב עליהן ביושר אינטלקטואלי.

אין ספק שהשלום אינו עומד בראש סדרה-עדיפות של המישטר הסורי הקיים.

במקום הראשון ברשימתו עומד עצם קיומו של המישטר עצמו.